

Sygn. akt VIII GC 1398/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Królikowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Marzena Lewandowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 marca 2016 r. w B.

sprawy z powództwa A. L.

przeciwko (...)sp. z o.o. w S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 72 275,77 zł (siedemdziesiąt dwa tysiące dwieście siedemdziesiąt pięć złotych siedemdziesiąt siedem groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 23 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.231,00 zł (siedem tysięcy dwieście trzydzieści jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Marcin Królikowski

UZASADNIENIE

Powód A. L. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Sp. z o. o. kwoty 72.276,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty. Nadto powód wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że strony w ramach prowadzonych działalności zawarły dwie umowy agencyjne. Powód podał, iż pierwsza z umów zawarta została w dniu 1 września 2006 r., zaś druga w dniu 2 czerwca 2008 r. Powód podniósł, iż strony wielokrotnie aneksowały przedmiotowe umowy. Powód wskazał, iż na podstawie w/w umów zobowiązał się do stałego pośrednictwa przy zawieraniu przez zlecającego umów sprzedaży towarów stanowiących własność zlecającego. Pozwany podał, iż umowa z dnia 2 czerwca 2008 r. została rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym, na podstawie pisma z dnia 26 maja 2015 r., natomiast umowa z dnia 1 września 2006 r. została rozwiązana na podstawie porozumienia z dnia 10 czerwca 2014 r. Powód podkreślił, iż na podstawie noty księgowej nr (...) został obciążony przez pozwanego kwotą 72.275,77 zł z tytułu sprzedaży wierzytelności przysługujących kontrahentom, która następnie została potrącona z należnego mu wynagrodzenia. Powód zakwestionował zasadność potrącenia, powołując się na brzmienie § 8 w/w umów, pozostającego w jego ocenie w sprzeczności z art. 761⁷ k.c. z uwagi na brak precyzyjnego oznaczenia konkretnej umowy lub klienta, których miałyby dotyczyć klauzula del credere. Ponadto powód wskazał na brak elementu zapłaty, przyjęcia przez agenta dodatkowej odpowiedzialności za stosownym wynagrodzeniem, tj. otrzymania dodatkowej prowizji del credere. Powód podał, iż strony w umowie nie mogą odnieść odpowiedzialności agenta do większej liczby oznaczonych umów, czy też do umów z więcej niż jednym klientem, czy też wprowadzić taką odpowiedzialność w odniesieniu do wszelkich umów, jakie agent zawarł na podstawie danej umowy agencyjnej. Powód podniósł, iż w związku z powyższym należy uznać, iż umowa łącząca strony została zawarta bez zapisu § 8 umowy.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany zaprzeczył, jakoby podstawę obciążenia powoda kwotą 72.275,77 zł stanowił 761⁷ k.c., wskazując, że celem umowy było uregulowanie odpowiedzialności agenta w sposób odmienny niż przewidziany klauzulą del credere. Pozwany podał, iż podstawą obciążenia powoda jest zapis § 8 umów agencyjnych z dnia 01.09.2006 r. i 02.06.2008 r., zaś postanowienia tegoż paragrafu wprowadzone zostały w ramach zasady swobody umów. Ponadto powód na mocy § 3 porozumienia z dnia 10 czerwca 2014 r. dobrowolnie zgodził się na nałożenie na niego obowiązku rozliczenia się z pozwanym. W ocenie pozwanego powód wbrew postanowieniom umowy pomimo wezwania do zapłaty nie przystąpił w wyznaczonym terminie do zawarcia umów cesji wierzytelności, co uprawniało pozwanego do obciążenia powoda kwotą objętą notą księgową nr (...) i w konsekwencji potrącenia w/w kwoty z należnego mu wynagrodzenia.

Pismem procesowym z dnia 28 grudnia 2015 r. powód wskazał, iż pozwany nie kwestionuje faktu potrącenia powodowi kwoty dochodzonej pozwem i jej wysokości. Powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie, podnosząc, że nie można się zgodzić ze stanowiskiem pozwanego, iż zapis umowy określony w § 8 nie zgaduje podstawy w art. 761¹ k.c. Powód podał, iż §3 jest ogólnym zapisem wprowadzającym klauzulę del credere, zaś rozwinięcie i uszczegółowienie zapisu zawierały § 8 w/w umowy. Powód podkreślił, iż nie można uznać zasadności obciążania powoda z tytułu tego zapisu umowy, ponieważ nie zastosowano obostrzeń wskazanych w art. 761¹ k.c. Powód podniósł ponadto, iż w § 8 ust. 4 stanowiły, iż obowiązek zakupu wierzytelności po stronie powoda miał powstać dopiero po przedstawieniu postanowienia o zakończeniu postępowania egzekucyjnego, co nie miało miejsca. Ponadto zauważył, że niewypłacona agentowi prowizja nie stanowiła wpływu na rachunek bankowy, zatem w myśl § 3 porozumienia z dnia 10 czerwca 2014 r. pozwany nie był władny do zaspokojenia się z niej.

Pismem procesowym z dnia 27 stycznia 2016 r. pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko. Pozwany zaprzeczył, iż podstawą rozliczenia stron był zapis znajdujący swoją podstawę w art. 761¹ k.c. Pozwany wskazał ponadto, iż powód na podstawie art. 760¹ k.c. miał obowiązek m. in. badać wiarygodność finansową i prawną kontrahentów oraz uprzedzenie pozwanego o złą sytuację majątkową kontrahenta lub jego małą wiarygodność kredytową. Pozwany podał, iż doprowadzenie przez powoda do tak dużych zaległości płatniczych należności, których terminy płatności zostały przekroczone bez wyegzekwowania często o wiele lat, świadczy o uchybieniu powoda w powyższych obowiązkach. Pozwany podkreślił, że na mocy porozumienia z dnia 10 czerwca 2014 r. powód przyjął i uznał swoje zobowiązanie wobec pozwanego.

Sąd ustalił, co następuje:

Strony w dniu 1 września 2006 r. zawarły umowę agencyjną, w ramach której powód zobowiązał się na zlecenie pozwanego do stałego pośrednictwa przy zawieraniu przez pozwanego umów sprzedaży towarów stanowiących własność pozwanego (§ 1 umowy). Powód odpowiadał wobec pozwanego za spełnienie świadczenia przez klientów, znajdujących się w aktualnej bazie danych będących w dyspozycji klienta, z którymi pośredniczył w zawieraniu umów sprzedaży. (§3 umowy). Celem zabezpieczenia realizacji umowy powód zobowiązał się w płacić na rachunek bankowy pozwanego kaucję w wysokości 20.000,00 zł. Kaucja miała być wpłacana w miesięcznych ratach po 1.650,00 zł począwszy od 01.12.2006 r., z tym że ostatnia rata miała wynieść 1.850,00 zł. Raty potrącane miały być z comiesięcznego wynagrodzenia powoda. (§7 pkt 1 umowy)

W przypadku wygaśnięcia lub rozwiązania umowy kaucja miała podlegać zwrotowi po dokonaniu rozliczenia między stronami, w terminie 30 dni od rozliczenia się przez powoda z zobowiązań określonych umową. (§7 pkt 3 umowy).

Powód zobowiązał się do zakupu od pozwanego wierzytelności powstałych na skutek niezapłaconych faktur przelewowych wystawionych przez powoda, wg poniższej procedury:

- w przypadku przeterminowania należności kontrahenta powstałych w wyniku niezapłacenia faktur przelewowych wystawionych przez agenta o więcej niż 60 dni powód w terminie 7 dni zobowiązał się do poinformowania i przekazania pozwanemu dokumentów rejestrowych kontrahentów, co do których mają być podjęte działania w zakresie postępowania sądowego i egzekucyjnego. Nie przekazanie informacji będzie skutkowało obowiązkiem zakupu przez powoda wierzytelności z pominięciem dalszych czynności;

- pozwany zobowiązał się do przeprowadzenia postępowania sądowego, a następnie do skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego;

- w przypadku nie uzyskania przez pozwanego należności wynikających z wystawionych dokumentów w terminie 180 dni, powód zobowiązany był do zakupu od pozwanego wierzytelności w terminie 7 dni od dnia upływu powyższego terminu. Wartość wierzytelności miała być pomniejszona o marżę pozwanego i powoda. (§8 pkt 1 umowy). Powodowi w okresie od 01.09.2006 r. do 30.11.2006 r. przysługiwało wynagrodzenie miesięczne w wysokości 18.500,00 zł + VAT. Zaś w okresie od 01.12.2006 r. powodowi przysługiwało wynagrodzenie miesięczne w wysokości 9.500,00 + VAT + 30% marży uzyskanej z wpływów ze sprzedaży towarów obliczanej na koniec każdego miesiąca z zapłaconych na rachunek pozwanego należności z tytułu zawartych przez powoda umów sprzedaży. (§11 umowy)

(Dowód: umowa agencyjna z dnia 01.09.2006 r.- k. 10-12 akt).

Strony zawarły szereg aneksów do umowy z dnia 01.09.2006 r. dot. wynagrodzenia powoda oraz przekazanych mu do użytkowania urządzeń.

(Dowód: porozumienie do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarte w dniu 01.09.2006 r.- k. 13 akt, porozumienie do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarte w dniu 01.11.2006 r.- k. 14 akt, porozumienie do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarte w dniu 02.01.2007 r.- k. 15 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarty w dniu 23.02.2007 r.- k. 17-18 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarty w dniu 01.11.2007 r.- k. 19 akt, porozumienie do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarte w dniu 15.01.2010 r.- k. 16 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarty w dniu 12.02.2010 r.- k. 22 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarty w dniu 28.10.2010 r.- k. 23 akt).

Strony w dniu 23 lutego 2007 r. zawarły aneks do umowy na mocy, którego postanowiły zmienić treść §7 pkt 1 umowy wskazując, iż celem zabezpieczenia realizacji umowy powód zobowiązał się w płacić na rachunek bankowy pozwanego kaucję w wysokości 20.000,00 zł. Kaucja miała być wpłacana w miesięcznych ratach po 1.650,00 zł począwszy od 01.03.2007 r., z tym że ostatnia rata miała wynieść 1.850,00 zł. Raty potrącane miały być z comiesięcznego wynagrodzenia powoda.

(Dowód: aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarty w dniu 23.02.2007 r.- k. 17-18 akt).

Strony w dniu 2 czerwca 2008 r. zawarły umowę agencyjną, w ramach, której powód zobowiązał się na zlecenie pozwanego do stałego pośrednictwa przy zawieraniu przez pozwanego umów sprzedaży towarów stanowiących własność pozwanego oraz zobowiązał się do sprzedaży należącego do pozwanego asortymentu wg cen obowiązujących u zlecającego (§ 1 umowy). Powód odpowiadał wobec pozwanego za spełnienie świadczenia przez klientów powoda, z którymi powód pośredniczył w zawieraniu umów i którzy znajdują się w aktualnej bazie danych pozwanego. (§3 umowy). Powód zobowiązał się do zakupu od pozwanego wierzytelności powstałych na skutek niezapłaconych faktur przelewowych wystawionych przez powoda, wg poniższej procedury:

- w przypadku przeterminowania należności kontrahenta powstałych w wyniku niezapłacenia faktur przelewowych wystawionych przez agenta o więcej niż 60 dni powód w terminie 14 dni zobowiązał się do poinformowania i przekazania pozwanemu dokumentów rejestrowych kontrahentów, co do których mają być podjęte działania w

zakresie postępowania sądowego i egzekucyjnego. Nie przekazanie informacji będzie skutkowało obowiązkiem zakupu przez powoda wierzytelności z pominięciem dalszych czynności;

- pozwany zobowiązał się do przeprowadzenia postępowania sądowego, a następnie do skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego;

- w przypadku nie uzyskania przez pozwanego należności wynikających z wystawionych dokumentów w terminie 180 dni, powód zobowiązany był do zakupu od pozwanego wierzytelności w terminie 7 dni od dnia upływu powyższego terminu. Wartość wierzytelności miała być pomniejszona o marżę pozwanego i powoda. (§8 pkt 1 umowy)

(Dowód: umowa agencyjna z dnia 02.06.2008 r.- k. 24-27v. akt).

Strony zawarły szereg aneksów do umowy z dnia 01.09.2006 r. dot. wynagrodzenia powoda oraz przekazanych mu do użytkowania urzędzeń.

(Dowód: aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 19.06.2008 r.- k. 28-28v. akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 01.12.2009 r.- k. 31 akt, porozumienie do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarte w dniu 15.01.2011 r.- k. 41, akt aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 12.02.2010 r.- k. 32-32v. akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 23.11.2010 r.- k. 33-34 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 18.01.2011 r.- k. 35 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 01.11.2011 r.- k. 37 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 05.12.2011 r.- k. 38 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 08.07.2013 r.- k. 39 akt, aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 19.05.2014 r.- k. 40 akt)

Strony w dniu 1 lipca 2009 r. zawarły aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. na mocy, którego postanowiły zmienić treść §8 umowy wskazując, co następuje: w przypadku przeterminowania należności kontrahenta powstałych w wyniku niezapłacenia faktur przelewowych wystawionych przez agenta o więcej niż 60 dni, strony umowy zdecydują, czy jego zadłużenie skierować do wyspecjalizowanej firmy windykacyjnej czy bezpośrednio wystąpić na drogę sądową; jeżeli działania podjęte przez firmę windykacyjną doprowadzą do rozliczenia kontrahenta z jego zadłużenia, koszty związane z przeprowadzeniem tego procesu strony umowy miały ponosić w równych częściach; w przypadku, gdy w stosunku do konkretnego kontrahenta działania podjęte przez firmę windykacyjną nie przyniosą rezultatu lub ich wynik będzie niezadowolający, pozwany zobowiązał się skierować sprawę na drogę postępowania sądowego, a następnie, jeżeli uzyska tytuł wykonawczy do egzekucji komorniczej – koszty związane z tymi postępowania miał ponosić pozwany; w przypadku wyczerpania wszystkich przewidzianych przez prawo możliwości wyegzekwowania zadłużenia danego kontrahenta, w tym na drodze windykacji przedsądowej, postępowania sądowego i egzekucji komorniczej, powód zobowiązał się w terminie 7 dni od przedstawienia mu postanowienia kończącego egzekucję, zakupić od pozwanego przysługującą mu wierzytelność za kwotę stanowiącą równowartość tej wierzytelności po pomniejszeniu jej o sumę marży pozwanego i powoda.

(Dowód: aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 01.09.2006 r. zawarty w dniu 01.07.2009 r.- k. 20-20v. akt).

Strony w dniu 1 lipca 2009 r. zawarły aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. na mocy, którego postanowiły zmienić treść § 8 umowy wskazując, co następuje: w przypadku przeterminowania należności kontrahenta powstałych w wyniku niezapłacenia faktur przelewowych wystawionych przez agenta o więcej niż 60 dni, strony umowy zdecydują, czy jego zadłużenie skierować do wyspecjalizowanej firmy windykacyjnej czy bezpośrednio wystąpić na drogę sądową; jeżeli działania podjęte przez firmę windykacyjną doprowadzą do rozliczenia kontrahenta z jego zadłużenia, koszty związane z przeprowadzeniem tego procesu strony umowy miały ponosić w równych częściach; w przypadku, gdy w stosunku do konkretnego kontrahenta działania podjęte przez firmę windykacyjną nie przyniosą rezultatu lub ich wynik będzie niezadowolający, pozwany zobowiązał się skierować sprawę na drogę postępowania sądowego, a następnie, jeżeli uzyska tytuł wykonawczy do egzekucji komorniczej – koszty związane z tymi postępowania miał ponosić pozwany; w przypadku wyczerpania wszystkich przewidzianych przez

prawo możliwości wyegzekwowania zadłużenia danego kontrahenta, w tym na drodze windykacji przedsądowej, postępowania sądowego i egzekucji komorniczej, powód zobowiązał się w terminie 7 dni od przedstawienia mu postanowienia kończącego egzekucję, zakupić od pozwanego przysługującą mu wierzytelność za kwotę stanowiącą równowartość tej wierzytelności po pomniejszeniu jej o sumę marży pozwanego i powoda.

(Dowód: aneks do umowy agencyjnej zawartej w dniu 02.06.2008 r. zawarty w dniu 01.07.2009 r.- k. 29-29v. akt).

Powód współpracował z pozwanym na zasadzie samozatrudnienia. Wynagrodzenie było płacone od obrotu. Wysokość wynagrodzenia uzależniona była od tego, jaką kwotę zapłacili kontrahenci pozwanego. Powód prowadził oddział przedsiębiorstwa pozwanego w R. a potem w J..

(Dowód: zeznania powoda - k. 97-98 akt, zeznania reprezentanta pozwanego M. S. k. 98-98v. akt).

Zadaniem powoda było stworzyć sieć sprzedaży części do ciężarówek w danych regionie, m.in. zatrudnić pracowników. Pierwsza umowa agencyjna dotyczyła oddziału w R., zaś druga umowa agencyjna dotyczyła oddziału w J.. Pozwany wyrażał zgodę na wystawianie faktur przelewowych dla swoich klientów. Powód musiał uzyskać zgodę, żeby dany klient mógł zapłacić za towar w formie przelewu. Ponadto klient pozwanego musiał podpisać zgodę na windykację, by móc zakupić towar w formie przelewu. Pozwany miał obowiązek wykorzystania wszelkich środków prawnych w celu wyegzekwowania zaległości od kontrahentów, dopiero po ich wykorzystaniu mógł domagać się zakupu tych wierzytelności przez agenta. Powód otrzymał informację od kontrahentów, iż nikt się z nimi nie kontaktował w sprawie powstałych zaległości. Początkowo współpraca układała się dobrze, później relacje stron uległy pogorszeniu. Współpraca między stronami zakończyła się, gdyż pozwany chciał się pozbyć agenta. Kaucja ustalona w umowach była pobierana automatycznie z wynagrodzenia powoda. Następnie, powód rozwiązał umowę dot. oddziału w J., gdyż nie było sensu go dalej prowadzić. Natomiast umowa dot. oddziału w R. została powodowi wypowiedziana, gdyż po kontroli okazało się, że na kasie powstało „manko”. Część należności ujętych w nocie księgowej wystawionej przez pozwanego nie wynikają z transakcji zawieranych przez powoda. Powód nie posiada wiedzy, czego dot. należności wyszczególnione na nocie. Powód nie podpisywał umów z (...). Ponadto należności wynikające z faktur przelewowych wpływały bezpośrednio na konto pozwanego. Powód nigdy nie godził się na potrącanie należności z jego wynagrodzenia. Powód nigdy nie otrzymał żadnych dokumentów dotyczących zakończenia postępowań egzekucyjnych wobec podmiotów ujętych w nocie.

(Dowód: zeznania powoda - k. 97-98 akt).

Pismem z dnia 26 maja 2014 r. powód wypowiedział umowę agencyjną z dnia 2 czerwca 2008 r. ze skutkiem natychmiastowym, wskazując, iż powodem dopuszczenia się przez pozwanego naruszenia istotnych postanowień przedmiotowej umowy.

(Dowód: wypowiedzenie umowy agencyjnej z dnia 02.06.2008 r.- k. 42 akt).

Pismem z dnia 26 maja 2014 r. powód wypowiedział umowę agencyjną z dnia 1 września 2006 r. ze skutkiem z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2014 r..

(Dowód: wypowiedzenie umowy agencyjnej z dnia 01.09.2006 r.- k. 43 akt).

Porozumieniem z dnia 10 czerwca 2014 r. strony postanowiły rozwiązać za porozumieniem stron umowę agencyjną zawartą w dniu 1 września 2006 r. Strony ustaliły, iż roszczenia pozwanego wobec powoda z tytułu umowy agencyjnej, w szczególności o zapłatę za nieuregulowane należności klientów przy zawieraniu umów, z którymi powód pośredniczył, zaspokojone zostaną z kaucji wpłaconej przez powoda, bądź z wpływów na rachunek bankowy tytułem umów, przy zawieraniu, których powód pośredniczył.

(Dowód: porozumienie z dnia 10.06.2014 r. - k. 47-48 akt).

Pismem z dnia 18 czerwca 2014 r. pozwany w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty kwoty 94.661,92 zł oświadczył, iż dokonuje potrącenia wierzytelności powoda z wierzytelnościami wynikającymi z kwot niedoboru kasowego w oddziale w R., stwierdzonego w dniu 26 maja 2014 r. w kwocie 17.300,00 zł oraz wynikającymi z faktur VAT wystawionymi przez pozwanego w łącznej kwocie 56.464,12 zł. Ponadto pozwany poinformował powoda, iż zgodnie z umowami łączącymi strony powód odpowiada za spełnienie świadczenia przez klientów w zawieraniu umów, z którymi powód pośredniczył, a które na dzień wysłania pisma wynosiły 118.436,68 zł w oddziale w J. oraz 415.066,41 zł plus 3.400 euro w oddziale w R. i w związku z powyższym pozwany dokonał potrącenia reszty wierzytelności powoda z wartością zadłużenia klientów wobec pozwanego do wysokości należności niższej.

(Dowód: pismo pozwanego z dnia 18.06.2014 r.- k. 45-46 akt).

Pozwany w dniu 31 grudnia 2014 r. wystawił powodowi notę księgową nr (...) obciążając powoda kwotą 72.275,77 zł tyt. sprzedaży wierzytelności kontrahentów powoda. Przedmiotowa nota nie zawierała numerów faktur, lecz wyłącznie nazwy przedsiębiorstw oraz kwoty wierzytelności.

(Dowód: nota księgową z dnia 31.12.2014 r.- k. 45-46 akt).

Pismem z dnia 11 czerwca 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 72.275,77 zł, wynikającej z nienależnych potrąceń, jakie pozwany dokonał z wynagrodzenia powoda, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Pozwany powyższe pismo otrzymał w dniu 15 czerwca 2015 r.

(Dowód: pismo powoda z dnia 11.06.2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru- k. 50-51 akt).

W odpowiedzi na pismo z dnia 11.06.2015 r. pozwany oświadczył powodowi, iż wezwanie do zapłaty jest nieuzasadnione, gdyż w porozumieniu z dnia 10 czerwca 2014 r. powód wyraził zgodę na potrącenie roszczeń pozwanego wynikających z umów agencyjnych z wpłaconej przez powoda kaucji, jak i również z wynagrodzenia prowizyjnego od wpływów ze sprzedaży towarów, na podstawie umów zawartych przez powoda na rzecz pozwanego. Pozwany wezwał również powoda do podpisania załączonych do pisma umów cesji wierzytelności.

(Dowód: pismo pozwanego z dnia 22.06.2015 r. wraz z potwierdzeniem odbioru- k. 52 akt).

Powyższy stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne oraz wyżej wymienione dowody z dokumentów prywatnych znajdujących się w aktach sprawy, których prawdziwość, autentyczność i moc dowodowa nie budziły jego wątpliwości, a także nie były kwestionowane przez strony oraz na podstawie zeznań powoda oraz reprezentanta pozwanego.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom powoda, gdyż w ocenie Sądu przedmiotowe zeznania były spójne, logiczne, szczerze, konsekwentne oraz znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebrany w sprawie.

Sąd nie dał wiary zeznaniu reprezentanta pozwanego co do okoliczności, iż powód miał wiedzę z jakiego tytułu powstały zaległości wyszczególnione na nocie księgowej oraz co do okoliczności, iż pozwany podjął próbę ściągnięcia zaległości od kontrahentów, w tym przeprowadził postępowania sądowe i egzekucyjne.

W ocenie Sądu powyższe zeznania nie zasługiwały na uwzględnienie, gdyż były niekonsekwentne, nieszczerze oraz nie znajdowały potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym zebrany w sprawie. W pozostałym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom reprezentanta pozwanego, gdyż korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym ujawnionym w sprawie.

Zaznaczyć tu należało również, iż przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd miał na uwadze treść art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie, z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie bezsporne było, iż strony w dniu 1 września 2006 r. zawarły umowę agencyjną, w ramach, której powód zobowiązał się na zlecenie pozwanego do stałego pośrednictwa przy zawieraniu przez pozwanego umów sprzedaży towarów stanowiących własność pozwanego w oddziale w R. oraz, iż w dniu 2 czerwca 2008 r. zawarły umowę agencyjną, w ramach, której powód zobowiązał się na zlecenie pozwanego do stałego pośrednictwa przy zawieraniu przez pozwanego umów sprzedaży towarów stanowiących własność pozwanego oraz zobowiązał się do sprzedaży należącego do pozwanego asortymentu wg cen obowiązujących u zlecającego, tj. do prowadzenia w imieniu pozwanego oddziału w J..

Bezsporny był również fakt, iż pozwany z tytułu podpisanych umów z klientami otrzymywał wynagrodzenie w systemie prowizyjnym oraz, iż na podstawie licznych aneksów wynagrodzenie powoda było wielokrotnie modyfikowane.

Sąd miał na uwadze, iż strony w zawartych umowach agencyjnych zastrzegły, iż powód zobowiązał się do zakupu od pozwanego wierzytelności powstałych na skutek niezapłaconych faktur przelewowych wystawionych przez powoda, wg następującej procedury:

- w przypadku przeterminowania należności kontrahenta powstałych w wyniku niezapłacenia faktur przelewowych wystawionych przez agenta o więcej niż 60 dni powód w terminie 14 dni zobowiązał się do poinformowania i przekazania pozwanemu dokumentów rejestrowych kontrahentów, co do których mają być podjęte działania w zakresie postępowania sądowego i egzekucyjnego. Nie przekazanie informacji będzie skutkowało obowiązkiem zakupu przez powoda wierzytelności z pominięciem dalszych czynności;

- pozwany zobowiązał się do przeprowadzenia postępowania sądowego, a następnie do skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego;

- w przypadku nie uzyskania przez pozwanego należności wynikających z wystawionych dokumentów w terminie 180 dni, powód zobowiązany był do zakupu od pozwanego wierzytelności w terminie 7 dni od dnia upływu powyższego terminu. Wartość wierzytelności miała być pomniejszona o marżę pozwanego i powoda.

Powyższy zapis zawartych umów został zmodyfikowany aneksami z dnia 1 lipca 2009 r. na mocy, których strony postanowiły zmienić treść § 8 umów ustalając, iż w przypadku przeterminowania należności kontrahenta powstałych w wyniku niezapłacenia faktur przelewowych wystawionych przez agenta o więcej niż 60 dni, strony umowy zdecydują, czy jego zadłużenie skierować do wyspecjalizowanej firmy windykacyjnej czy bezpośrednio wystąpić na drogę sądową; jeżeli działania podjęte przez firmę windykacyjną doprowadzą do rozliczenia kontrahenta z jego zadłużenia, koszty związane z przeprowadzeniem tego procesu strony umowy miały ponosić w równych częściach; w przypadku, gdy w stosunku do konkretnego kontrahenta działania podjęte przez firmę windykacyjną nie przyniosą rezultatu lub ich wynik będzie niezadowolający, pozwany zobowiązał się skierować sprawę na drogę postępowania sądowego, a następnie, jeżeli uzyska tytuł wykonawczy do egzekucji komorniczej – koszty związane z tymi postępowania miał ponosić pozwany; w przypadku wyczerpania wszystkich przewidzianych przez prawo możliwości wyegzekwowania zadłużenia danego kontrahenta, w tym na drodze windykacji przedsądowej, postępowania sądowego i egzekucji komorniczej, powód zobowiązał się w terminie 7 dni od przedstawienia mu postanowienia kończącego egzekucję, zakupić od pozwanego przysługującą mu wierzytelność za kwotę stanowiącą równowartość tej wierzytelności po pomniejszeniu jej o sumę marży pozwanego i powoda.

Sąd zważył, iż w myśl art. 758 § 1 k.c. przez umowę agencyjną przyjmujący zlecenie (agent) zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, do stałego pośredniczenia, za wynagrodzeniem, przy zawieraniu z klientami umów na rzecz dającego zlecenie przedsiębiorcy albo do zawierania ich w jego imieniu. Stronami umowy agencyjnej są przyjmujący zlecenie, czyli agent, oraz dający zlecenie. Umowa ta została ukształtowana jako profesjonalna, ponieważ obie jej strony są przedsiębiorcami. Każda ze stron jako przedsiębiorca zobowiązana jest do zachowania należytej staranności ocenianej przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez nią działalności gospodarczej (art. 355 § 2 k.c.). Zgodnie z art. 758¹ § 1 jeżeli sposób wynagrodzenia nie został w umowie określony, agentowi należy

się prowizja, zaś zgodnie z § 2 w/w artykułu prowizją jest wynagrodzenie, którego wysokość zależy od liczby lub wartości zawartych umów.

Należy podkreślić, iż jednym z przedmiotowo istotnych postanowień umowy agencyjnej jest zobowiązanie dającego zlecenie do zapłaty agentowi wynagrodzenia. Świadczenia agenta zawsze mają charakter odpłatny, zaś umowa o treści odpowiadającej umowie agencyjnej, jednakże przewidująca nieodpłatny charakter usług zleceniobiorcy, nie jest umową agencyjną w rozumieniu kodeksu cywilnego. Jeżeli zaś dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 481 § 1 k.c.).

Zgodnie z art. 761⁷ k.c. w umowie agencyjnej zawartej w formie pisemnej można zastrzec, iż agent za odrębnym wynagrodzeniem (prowizja del credere), w uzgodnionym zakresie, odpowiada za wykonanie zobowiązania przez klienta. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, agent odpowiada za to, że klient spełni świadczenie. W razie niezachowania formy pisemnej poczytuje się umowę agencyjną za zawartą bez tego zastrzeżenia. Odpowiedzialność agenta może dotyczyć tylko oznaczonej umowy lub umów z oznaczonym klientem, przy których zawarciu pośredniczył, albo które zawarł w imieniu dającego zlecenie.

Ponadto zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. W ramach autonomii woli, która pozwala podmiotom kształtować stosunki cywilnoprawne mocą własnych decyzji, fundamentalne znaczenie dla stosunków cywilnoprawnych ma swoboda umów.

W ocenie Sądu § 8 obu w/w umów nie stanowił prowizji del credere, albowiem nie zostały oznaczone umowy, za których wykonanie powód miał odpowiadać, ani także nie zostali oznaczeni przedsiębiorcy, z którymi przy zawieraniu umów powód miał ponosić odpowiedzialność za ich wykonanie. Nadto, Sąd zważył, iż inny w stosunku do prowizji del credere był cel § 8 obu umów, albowiem zgodnie z § 8 po przeprowadzeniu procedury windykacyjnej opisanej w tym przepisie (zarówno przed sądową jak i postępowania przed Sądem), po bezskutecznym postępowaniu egzekucyjnym przeprowadzonym przez pozwanego, pozwany miał prawo dokonać cesji tych wierzytelności na powoda, który był wtedy zobowiązany do zapłaty należności z faktur, będących przedmiotem takiej cesji na rzecz pozwanego. Powyższy przepis § 8 stanowił inne uregulowanie odpowiedzialności agenta w stosunku do art. 761⁷ § 2 k.p.c., w ramach dozwolonej swobody umów. W istocie § 8 obu umów, stanowił pewną modyfikację konstrukcji art. 391 k.c. dotyczącej zobowiązania o świadczenie przez osobę trzecią, z elementami poręczenia (art. 876 § 1 k.c.).

Sąd zważył również, iż zgodnie z ogólną regułą zawartą w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Ponadto art. 232 zd. 1 k.p.c. stanowi, że to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Innymi słowy, ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu (czyli neguje uprawnienie żądającego), obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje. W myśl ogólnych zasad procesowych, to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1997 r., II CKN 531/97, LEX nr 496544), a na stronie pozwanej spoczywa obowiązek wykazania, że powodowi jego żądanie nie przysługuje (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CSK 299/06).

W przedmiotowej sprawie pozwany nie kwestionował istnienia należności powoda zarówno co do zasady, jak i co do wysokości, podnosił jedynie zarzut potrącenia wierzytelności powoda z wierzytelnością w kwocie 72.275,77 zł z tytułu noty księgowej nr (...). Przedmiotowa wierzytelność miała obejmować należności z tytułu faktur, które powód powinien zapłacić zgodnie z § 8 obu zawartych przez strony umów agencyjnych.

Odnośnie podniesionego zarzutu potrącenia, Sąd zważył, że zgodnie z art. 498 k.c., gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej

strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Potrącenie następuje drogą jednostronnego oświadczenia materialnoprawnego wywołującego skutek prawny niezależnie od woli uprawnionego do wierzytelności objętej potrąceniem i od chwili złożenia go w taki sposób, ażeby druga strona mogła zapoznać się z jego treścią (art. 499 k.c. i 61 k.c.).

Zważyć bowiem należy, iż wymagalność roszczenia następuje zgodnie z art. 455 k.c. wraz z nadejściem terminu świadczenia. Termin ten może być określony w ustawie, czynności prawnej, orzeczeniu właściwego organu, może wynikać także z właściwości zobowiązania. Jeżeli natomiast termin wymagalności nie został określony na podstawie w/w kryteriów, to wymagalność następuje wraz z wezwaniem dłużnika przez wierzyciela do spełnienia świadczenia. Wymagalność wierzytelności oznacza bowiem, iż wierzyciel ma możliwość żądania od dłużnika, aby spełnił świadczenie.

W ocenie Sądu pozwany nie udowodnił istnienia wierzytelności objętych notą księgową nr (...), jak również nie udowodnił, że wykonał wszystkie procedury opisane w § 8 obu umów agencyjnych, co dopiero aktualizowało powstanie odpowiedzialności odkupienia wierzytelności po stronie powoda. Pozwany nie wykazał, iż przeprowadził postępowania sądowe oraz postępowania egzekucyjne, jak również, że te postępowania okazały się bezskuteczne w stosunku do wierzytelności wymienionych w notcie księgowej nr (...). Ponadto, co istotne, pozwany w żaden sposób nie udowodnił, iż wierzytelności wymienione w przedmiotowej notcie, faktycznie powstały w związku z prowadzoną przez powoda działalnością. Powód wyraźnie zanegował, iż powyższe wierzytelności były związane z prowadzonymi przez niego oddziałami, w szczególności powód zanegował, iż przeprowadził transakcję handlowe z firmą (...). W związku z powyższym pozwany zobligowany był do wykazania, iż wierzytelności wyszczególnione w notcie nr (...) powstały na skutek nie spłacenia zaległości przez kontrahentów, z którymi współpracował powód. Pozwany wywodzi z powyższego skutki prawne, a więc winien on przedłożyć na potwierdzenie odpowiednie dokumenty. Samo twierdzenie strony nie może być dowodem, dlatego też Sąd uznał w tym zakresie twierdzenia reprezentanta pozwanego M. S. za niewiarygodne, tym bardziej, że reprezentant pozwanego nie był do końca pewien, czy w stosunku do wszystkich należności była wykonana procedura opisana w § 8 obu umów, twierząc, że „takie szczegóły na pewno zna księgową”.

Ponadto, nie bez znaczenia był fakt, iż powód wpłacił pozwanemu, na poczet prowadzonej przez siebie działalności, kaucję z tytułu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń pozwanego. Pozwany tymczasem nie wykazał, na poczet, jakich zaległości powoda zaliczył przedmiotową kaucję, jak również, że kaucja została zwrócona powodowi. Tymczasem, zgodnie z obiema umowami, pozwany powinien był zaspokoić swoje należności najpierw z kaucji wpłaconej przez powoda.

W związku z powyższym na podstawie art. 75⁸ § 1 k.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 72.275,77 zł. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c.

Nadmienia się, że o kosztach procesu orzeczono w niniejszej sprawie na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Koszty, jakie poniosła powód to kwota 7.231,00 zł. Na powyższą kwotę składa się kwota 3.614,00 zł tytułem opłaty od pozwu, kwota 3.600,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika ustalonego w oparciu o § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W pkt II wyroku zasądzono, zatem od pozwanego na rzecz powoda, kwotę 7.231,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Marcin Królikowski